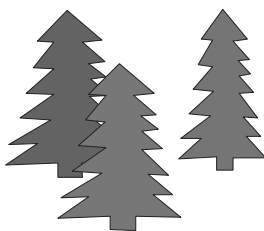

PĂDUREA - INDICATOR AL SĂNĂTĂȚII PLANETEI

Maria POPESCU¹

Suprafața globală a pădurilor este un indicator cheie al sănătății planetei. O pădure intactă reciclează nutrienții, regularizează clima, stabilizează solul, tratează deșeurile, asigură habitat și ofera oportunitati de recreere. Pădurile furnizeaza de asemenea, bunuri, între care hrana, medicamente și o gamă largă de produse din lemn.

Organizația O.N.U. pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) a raportat că în cursul anilor 90 «pădurile naturale ale lumii au continuat să fie transferate către alte utilizări ale pământului, într-un ritm foarte rapid». Conform estimărilor F.A.O., cel puțin 4,2% din suprafețele împădurite au dispărut spre sfârșitul aceluiași deceniu.

Estimările globale ale modificării suprafețelor împădurite sunt greu de făcut, din cauza definițiilor contradictorii a ceea ce constituie o pădure, a lipsei datelor de la sateliți și radare și a schimbărilor nemonitorizate în utilizarea terenurilor.

F.A.O. a constatat că în cursul acestui deceniu s-au pierdut 161 mil. ha de păduri naturale, dintre care pierderile înregistrate în zonele tropicale s-au ridicat la 152 mil. ha. Numai o mică parte din pierderile de păduri naturale s-au compensat prin noi creșteri și anume 36 mil. ha pe parcursul unui deceniu. Din această cifră, numai 10 mil. ha de pădure nouă au apărut în zonele tropicale. Aproximativ jumătate din suprafața acoperită inițial de păduri în întreaga lume a dispărut, iar încă 30% se află în stare de degradare și fragmentare.

În cursul ultimului deceniu, cea mai mare parte din pierderile totale suferite de suprafețele de pădure, conform estimărilor F.A.O., s-au petrecut în numai 8 țări: Brazilia, China, Indonezia, Sudan, Zambia, Mexic, Congo și Myanmar (suprafața de pădure s-a redus cu 89,2 mil. ha).

Pădurile tropicale, care sunt tăiate sau incendiate, foarte rar se refac. Ele se transformă în pârloage sau, în cel mai bun caz, în păduri de calitate inferioară, dar ele apar în continuare incluse în numărul oficial de păduri, dacă nu sunt incluse în altă categorie de utilizare.

Un raport al Organizației Inițiativa Frontierelor Forestiere a Institutului pentru Resursele Lumii a evidențiat faptul că numai 40 % din suprafața împădurită a planetei poate fi clasificată ca păduri frontaliere.

Despădurirea este cauzată de creșterea cererii pentru produse forestiere și de intensificarea coversiei terenurilor forestiere în scopuri agricole. Din cele 3,28 mild. m³ lemn recoltat anual, peste jumătate a fost folosit pentru combustibil. O altă pierdere a pădurilor

¹ Școala nr. 8, Pitești.

provine de la curățarea terenului pentru agricultură și plantații, de obicei prin incendiere, o pierdere focalizată în Amazonia braziliană și în Borneo și Sumatra. După ce a pierdut 97% din pădurea tropicală dinspre Atlantic, Brazilia a distrus și jungla Amazonului.

Cea mai mare parte a pierderilor s-a înregistrat în Africa, Rwanda și Burundi, țări care au pierdut, fiecare, 39%, iar Coasta de Fildeș, Sierra Leone și Nigerul au pierdut fiecare câte 1/3.

Salvadorul, Nicaragua și Belize au pierdut, între 1/4 și 1/3 din suprafețele de pădure în cursul ultimului deceniu, iar Guatemala, aproximativ 17%.

Țările din Asia care au suferit pierderi grave, includ Nepalul, Sri Lanka, Pakistan, Myanmar, Filipine, Indonezia, Malaezia.

Pierderea progresivă a pădurii forestiere are consecințe duble: economice și ecologice. Din punct de vedere economic, țările care și-au pierdut sursele exportabile de produse forestiere, cum sunt Nigeria și Filipine, sunt acum total dependente de importul acestora.

Efectele pe care despădurirea le are asupra mediului devin, toate, vizibile. Foarte multe țări suferă de inundații dezastruoase, ca rezultat al defrișărilor.

Pe de o parte, despădurirea accelerează scurgerea apei înapoi în ocean, pe de altă parte însă, ea reduce deplasarea apei spre interior, deplasare efectuată de curenții de aer. Pădurile planetei sunt de fapt niște conducte sau sisteme de transport a apei către interiorul uscatului. Doi cercetători brazilieni au observat că aerul încărcat de umezeală se deplasează către vest, dinspre Amazonia spre Anzi, ducând umezeala spre interior. Pe măsură ce aerul se răcește și această umezeală se transformă în ploaie, aceasta udă pădurea de sub ea. Într-o pădure tropicală sănătoasă, aproximativ un sfert din precipitațiile căzute se scurge în râuri și înapoi în oceanul Atlantic. Celelate trei sferturi se evaporă și sunt duse spre interiorul uscatului unde procesul se repetă. Dacă pădurea tropicală este incendiată și apoi terenul este plantat cu iarbă pentru vite, ciclul de precipitații este alterat în mod dramatic – trei sferturi din apă se scurge în râuri, lăsând o cantitate foarte mică pentru a fi transportată spre interior.

O stare de lucruri similară pare să se dezvolte și în Africa, unde despădurirea avansează rapid, o dată cu creșterea cererii de lemn de foc și pe măsură ce firmele care se ocupă cu taierea copacilor curăță fâșii largi în păduri virgine.

O tendință asemanătoare apare puternic amplificată în China, unde defrișările din sud și est au diminuat precipitațiile din nordul țării, teritoriul în care s-a format zona deșertică de praf. Numeroase țări au interdicții totale sau parțiale asupra tăierii copacilor din pădurile virgine, incluzând Cambodgia, China, India, Noua Zeelandă, Filipine, Sri Lanka, Thailanda și Vietnam.

Cele prezentate mai sus constituie argumente științifice care pledează pentru ocrotirea și conservarea pădurilor în folosul generațiilor prezente și viitoare. În acest scop, se impun: sistarea defrișării de păduri, reducerea volumului de tăieri, ecologizarea tehnologiilor aplicate în silvicultură, constituirea de noi parcuri naționale, rezervații. Mai trebuie adăugate necesitatea acțiunilor de ecologizare a conștiinței, precum și reșezările, pe plan legislativ, prin care pădurile să fie consfințite ca avuție perenă a națiunii, proprietate a tuturor generațiilor. De aceea, reconstrucția ecologică a pădurilor, respectiv însănătoșirea lor, trebuie înțeleasă ca o misiune nobilă a silvicultorilor, sprijinită de întregul popor și legiferată de Parlament.